

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи спеціальної педагогіки

Освітня програма «Початкова освіта» перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «28» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи спеціальної педагогіки
Викладач (-і)	Доц.Матвеева Наталія Олексіївна
Контактний телефон викладача	0502204583
E-mail викладача	nataliematveieva@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Основи спеціальної педагогіки» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на четвертому курсі у восьмому семестрі і присвячений ознайомленню з теоретико-методологічними засадами спеціальної освіти осіб з особливими освітніми потребами в умовах ЗОШ, її наукової основи та актуальних питань спеціальної педагогіки.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета курсу - сформувати систему знань про історію становлення, теоретико-методологічні та наукові основи спеціальної педагогіки; види порушень розвитку особистості, специфіку корекційно-розвиткової та професійної діяльності педагога школи з інклюзивним навчанням	
Забезпечити фахову підготовку з основ спеціальної педагогіки, сприяти практичному оволодінню основними педагогічними категоріями та поняттями, сформувати професійні уміння та навички	
4. Результати навчання (компетентності)	
В результаті участі у вивченні курсу «Основи інклюзивної педагогіки зі вступом до спеціальності» ви зможете сформувати компетентності:	
<ul style="list-style-type: none"> - здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів з особливими освітніми потребами. - здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації. - здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. - здатність спілкуватися, Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки. - здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дітьми на основі загальнолюдських цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики у спілкуванні з учнями з особливими освітніми потребами. - здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних розумових здібностей, толерантне ставлення до індивідуальних особливостей. - здатність до ефективної міжособистісної взаємодії. - здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я усіх без винятку учнів. - здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності. - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності. - здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін. - здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості. - здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками. - здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти. 	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30

семінарські заняття / практичні / лабораторні			30		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / Вибірковий	
Восьмий	Початкова освіта	четвертий			
Тематика курсу					
Тема, план	<i>Форма заняття</i>	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконан ня
Модуль 1. Тема 1 Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі	Лекція, практичне заняття	Басва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки // Освіта Донбасу. 2011. № 2 (145). С. 57 – 65. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами : навчально- методичний посібник у 9 книгах. Книга 1. Інклюзивна освіта: вибір батьків/ за заг. ред. Колупаєвої А.А. К. : ТОВ ВПЦ «Літопис- XX». 2010. 70 с. Спеціальна педаго гіка / Под. ред. Н.М.Назаровой. М.: Academia, 2000. 400 с.	(2-4 години) Опрацювання літературних джерел, складання бібліографії, підготовка рефератів. Конспектування статті Басва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки // Освіта Донбасу. 2011. № 2 (145). С. 57 – 65.	Максима льна оцінка - 5	два тижні
Тема 2. Історія становлення та розвитку спеціальної освіти	Лекція- конференція практичне заняття	Спеціальна педаго гіка / Под. ред. Н.М.Назаровой. М.: Academia, 2000. 400 с. Синьова Є.П. Життєвий шлях особистості - сучасника епохи. Науковий часопис НПУ імені М. Драгоманова.	(2-4 години) опрацювання питань становлення та розвитку спеціальної освіти, схематичне відтворення (Рисунок)	Максима льна оцінка - 5	два тижні

		Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Вип. 15. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Внесок наукових шкіл НПУ імені М.П. Драгоманова у розвиток світової та вітчизняної дефектології", присвяченої 175 річниці НПУ імені М.П. Драгоманова та 70-річчю від дня народження академіка В.М. Синьова. Київ, 2010. С. 3-4.			
Тема 3. Спеціальна педагогіка в системі наукових знань : теоретичні та методологічні основи	Лекція, практичне заняття	Дефектологічний словник:навч. посібник /За ред. В.І.Бондаря, В.М. Синьова. К.: «МП Леся», 2011. 528 с. Якса Н. В. Корекційна педагогіка : метод. посіб. Житомир : Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 188 с. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. / В. Синьов, А. Шевцов. «Дефектологія». 2004. № 2.	(2-4 години) Конспектування відповідного розділу підручника, навчально-методичних посібників, складання словника термінів	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Модуль 2. Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука:	Лекція, практичне заняття	Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями	(2-4 години) Виписати основні цілі, завдання, мету, категорії	Максимальна оцінка - 5	два тижні

<p>об'єкт, предмет, мета, основні категорії та завдання</p>		<p>психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу / Академія педагогічних наук. Інститут дефектології / За ред. В. І. Бондаря, Л. С. Вавіної. К., 1996. 36 с.</p> <p>Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник/За заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: А.С.К., 2000. 519 с.</p> <p>Спеціальна педагогіка : понятійно-термінол. слов. / за ред. В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с. 012. 308 с.</p>	<p>спеціальної педагогіки. Зобразити схематично.</p>		
<p>Тема 2.Основні принципи корекційно-розвивальної роботи з учнями з порушеннями розвитку в загальноосвітньому просторі</p>	<p>Лекція-віртуальна подорож, практичне заняття</p>	<p>Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу / Академія педагогічних наук. Інститут дефектології / За ред. В. І. Бондаря, Л. С. Вавіної. К., 1996. 36 с. Основные</p>	<p>(2-4 години) Занотування переліку основних принципів спеціальної педагогіки, їх тлумачення; підготовка виступів та рефератів</p>	<p>Максимальна оцінка - 5</p>	<p>два тижні</p>

		<p>принципы инклюзии. Иллюстрация [Электронный ресурс] // Сайт Региональной Общественной Организации Инвалидов (РООИ) «Перспектива». М., 2005. Режим доступа: http://obrazovani.e.perspektivainva.ru/?612.</p>			
<p>Тема 3. Діти з особливими потребами як суб'єкт спеціальної педагогіки. Класифікація видів порушень психофізичного розвитку дітей</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с. Кравченко Г.Ю, Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта. Х.: Видво «Ранок», 2014. 144 с. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Вид. гр. «АТОПОЛ», 2011. 274 с.</p>	<p>(2-4 години) підготовка рефератів на тему, укладання таблиці «Класифікація видів порушень розвитку особистості»; дослідно-пошукова діяльність (пошук статистичних даних та створення таблиці показників чисельності осіб з різними видами порушень розвитку)</p>	<p>Максимальна оцінка - 5</p>	<p>два тижні</p>
<p>Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика учнів із різними видами порушень розвитку: загальні та специфічні</p>	<p>Лекція-диспут, практичне заняття</p>	<p>Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний</p>	<p>(2-4 години) Підготовка мультимедійних презентацій, рефератів на тему; вивчення специфічних особливостей</p>	<p>Максимальна оцінка - 5</p>	<p>два тижні</p>

закономірності розвитку дітей з різними нозологіями		посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Вид. гр. «АТОПОЛ», 2011. 274 с.	розвитку учнів із різними видами нозологій		
Модуль 3. Тема 1. Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-розвивального педагогічного процесу: особливості реалізації завдань спеціальної освіти в ЗОШ .	Лекція, практичне заняття	Мартинчук О.В. Генезис дослідницьких підходів до визначення поняття «освітня інтеграція дітей з психофізичними порушеннями // Тенденції розвитку вищої освіти в Україні: європейський вектор: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ялта (21-22 березня 2013 року). Ялта: РВНЗ КГУ, 2013. Ч. 1. С. 265-270. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.12.2005 р. за № 691 «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю» Нова українська школа:	(2-4 години) Опрацювання відповідного навчального матеріалу підручника, написання творчого звіту з вивчення проблеми реалізації завдань розвитку учнів з порушеннями розвитку	Максимальна оцінка - 5	два тижні

		порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.			
Тема 2. Вимоги щодо організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями розвитку в загальноосвітньому просторі	Лекція, практичне заняття	Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. 205 с. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга». С. 33-64.	(2-4 години) занотування основних вимог щодо здійснення психолого-педагогічного супроводу учнів із порушеннями розвитку; записи цитат відомих педагогів, учителів-практиків щодо означеного питання	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 3. Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами у ЗОШ	Лекція, практичне заняття	Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами:	(2-4 години) Підготувати презентацію доповіді на тему: «Організація спостереження за дитиною з особливостями психофізичного розвитку в умовах ЗОШ»,	Максимальна оцінка - 5	два тижні

		<p>навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга». С. 33-64.</p> <p>Засенко В.В. До проблеми особистісного підходу у навчанні дітей з порушеннями психофізичного розвитку/Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Науково-методичний збірник. Вип. 8/За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. К.: Наук. Світ, 2006. 288 с.</p> <p>Пантонюк Т., Невмержицька О., ПантонюкМ. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.</p> <p>Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або)</p>	<p>використавши матеріали книги Елен Р. Даніелс і Кея Стаффорда «Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів»; накреслення індивідуальної програми розвитку учня з певною нозологією (на вибір студента)</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>розумового розвитку / Міністерство освіти і науки України 15.09.2008 № 852 // Дефектологія. 2009. № 3 (27). С. 11 – 20.</p> <p>Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку : наказ / Міністерство освіти і науки України 15.09.2008 № 852 // Дефектологія. 2009. № 3 (27). С. 10.</p>			
<p>Тема 4. Форми співпраці ЗОШ та родин, що виховують дітей з порушеннями розвитку</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Колупасва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Вид. гр. «АТОПОЛ», 2011. 274 с.</p> <p>Луцько К.В. Концепція Державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами // Дефектологія. 1999. № 4.</p> <p>Якса Н. В. Корекційна педагогіка : метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.</p>	<p>(2-4 години) опрацювання матеріалів дистанційного навчання; укладання таблиці «Форми співпраці сім'ї та ЗОШ щодо підвищення ефективності навчання, виховання та розвитку особистості з порушеннями розвитку»; підготовка рефератів та презентацій</p>	<p>Максимальна оцінка - 5</p>	<p>два тижні</p>

		Франка, 2006. 188 с.			
Тема 5. Використання інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими потребами	Лекція, практичне заняття	Гаврись С., Григоренко Є. Інформаційні технології у навчальній діяльності учнів допоміжної школи//Дефектолог. 2009. № 11. С. 18 – 20. Шевчук, Л.Е. Интегрированно еобучениеучащи хся с особенностямир азвития в общеобразовате льномучрежден ии [Текст] // Дефектология. 2004. № 6. С. 28 - 31. Шматко, Н. Д. Для кого можетбытьэффе ктивныминтегри рованноеобучен ие [Текст]// Дефектология. 1999. № 1. С. 41- 46. № 2. С. 49 - 56. Якса Н. В. Корекційна педагогіка : метод. посіб. Житомир : Вид- во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 188 с.	(2-4 години) Опрацювання літературних джерел, матеріалів дистанційного навчання, підготовка повідомлень та презентацій про різні технології та види терапій, особливості їх використання на практиці	Максимальна оцінка – 5	два тижні
Модуль 4. Тема 1. Професійний розвиток педагога ЗОШ з інклюзивним навчанням. Формування навичок співпраці педагога та вихованців у процесі корекційно-розвивальної роботи	Лекція, практичне заняття	Волошина О.В. Підготовка майбутніх учителів до інклюзивних форм роботи як нагальна потреба сучасної школи // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології.	(2-4 години) Опрацювання педагогічної та психологічної літератури, накреслення індивідуального плану-схеми саморозвитку педагога інклюзивного навчального закладу; підготовка	Максимальна оцінка – 5	два тижні

		<p>Теоретичний та науково-методичний часопис. Том 1. Рівне, 2010. С. 253-258.</p> <p>Романчак Ж.І. Організаційно-методичні умови професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі//Наша школа. 2014. № 4. С. 33 – 37.</p>	рефератів та повідомлень		
<p>Тема 2. Передовий досвід у корекційно-розвивальній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами</p>	Лекція, практичне заняття	<p>Волошина О.В. Підготовка майбутніх учителів до інклюзивних форм роботи як нагальна потреба сучасної школи // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Теоретичний та науково-методичний часопис. Том 1. Рівне, 2010. С. 253-258.</p> <p>Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (українсько-канадський досвід): матеріали Міжнародної конференції/за ред. В.І.Бондаря, Р.Петришина. К.: Наук. Світ, 2004.200 с</p>	(2-4 години) Вивчення передового педагогічного досвіду, проведення бесід та анкетування учителів-практиків, підготовка презентацій на означену тему	Максимальна оцінка – 5	два тижні
<p>Тема 3. Альтернативні системи корекційно-</p>	Лекція, практичне заняття	Синьов В. Нова стратегія розвитку	(2-4 години) аналіз сучасних систем	Максимальна оцінка –	два тижні

розвивальної роботи з дітьми з порушеннями розвитку		корекційної педагогіки в Україні// «Дефектологія». 2004. № 2. Мартинчук О.В. Генезис дослідницьких підходів до визначення поняття «освітня інтеграція дітей з психофізичними порушеннями // Тенденції розвитку вищої освіти в Україні: європейський вектор: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ялта (21-22 березня 2013 року). – Ялта: РВНЗ КГУ, 2013. – Ч. 1. – С. 265-270.	корекційно-розвивальної роботи з учнями з різними видами нозологій, вивчення зарубіжного досвіду спеціальної освіти; укладання виписок	5	
---	--	---	--	---	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Участь в роботі впродовж семестру – 50 балів (оцінки за практичні заняття – 35 балів, за контрольну роботу – 10 балів, за самостійну роботу – 5 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати контрольну роботу, що складається із двох теоретичних питань і практичного завдання.
Семінарські заняття	50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

7. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.
Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.
Якщо студент пропустив і не відпрацював більше 50% занять, він не буде допущений до складання екзамену.
Обов'язковим для отримання допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Баєва Т.Ф. Корекційна педагогіка як галузь педагогічної науки // Освіта Донбасу. 2011. № 2 (145). С. 57 – 65.
2. Волошина О.В. Основи корекційної педагогіки. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. 168 с.

3. Волошина О.В. Відхилення у поведінці учнів загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. Державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Випуск 29. Вінниця, 2009 . С. 246-251.
4. Волошина О.В. Підготовка майбутніх учителів до інклюзивних форм роботи як нагальна потреба сучасної школи // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Теоретичний та науково- методичний часопис. Том 1. Рівне, 2010. С. 253-258.
5. Волошина О.В. Корекційна робота з дітьми з синдромом дефіциту уваги як нагальна потреба сучасної школи// Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. Випуск 32.Вінниця, 2010. С. 257-261
6. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с.
7. Гавриць С., Григоренко є. Інформаційні технології у навчальній діяльності учнів допоміжної школи//Дефектолог. 2009. № 11. С. 18 – 20.
8. Давидюк М.О. Корекційна педагогіка: Хрестоматія. Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2011. 205 с.
9. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга». С. 33-64.
10. Даніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів / Е. Даніелс, К. Стаффорд. Львів: Тов-во «Надія», 2002. С. 37-54.
11. Дефектологічний словник: навч. пос./За ред. В.І.Бондаря, В.М. Синьова. К.: «МП Леся», 2011. 528 с.
12. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред.. В.Г.Кремень. К.: Хрінком Інтер, 2008. 1040 с.
13. Закон України «Про загальну середню освіту» //Відомості Верховної Ради України. 1999. № 28.
14. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: https://urist-ua.net/закони/про_освіту/
15. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі / Т.Д. Ілляшенко, Н.М.Стадненко. Київ, 1995. 199с.
16. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. К. : Преса України, 1997. 80 с.
17. Концепція Нової Української Школи. Ел. ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
18. Краснова Н. П. Аналіз проблем ділового спілкування в соціально-педагогічній літературі// Соціальна педагогіка: теорія та практика.2012. № 4. С. 86-94.
19. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу / Академія педагогічних наук. Інститут дефектології / За ред. В. І. Бондаря, Л. С. Вавіної. К., 1996. 36 с.
20. Липа В. Основы коррекционной педагогики. Донецк: Лебідь, 2002. 327 с.
21. Луцько К.В. Концепція Державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами // Дефектологія. 1999. № 4.
22. Мартинчук О.В. Генезис дослідницьких підходів до визначення поняття «освітня інтеграція дітей з психофізичними порушеннями // Тенденції розвитку вищої освіти в Україні: європейський вектор: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ялта (21-22 березня 2013 року). – Ялта: РВНЗ КГУ, 2013. – Ч. 1. – С. 265-270.
23. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.12.2005 р. за № 691 «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю»
24. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
25. Основные принципы инклюзии. Иллюстрация [Электронный ресурс] // Сайт Региональной Общественной Организации Инвалидов (РООИ) «Перспектива». М., 2005. Режим доступа: <http://obrazovanie.perspektivainva.ru/?612>.

26. Основы коррекционной педагогики : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / А. Д. Гонеев, Н. И. Лифинцева, Н. В. Ялпаева ; под. ред. В. А. Слостенина. 2-е изд., перераб. М. : Изд. центр «Академия», 2002. 270 с.
27. Пантонюк Т., Невмержицька О., Пантонюк М. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.
28. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку / Міністерство освіти і науки України 15.09. 2008 № 852 // Дефектологія. 2009. № 3 (27). С. 11 – 20.
29. Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку : наказ / Міністерство освіти і науки України 15.09. 2008 № 852 // Дефектологія. 2009. № 3 (27). С. 10.
30. Психологічна енциклопедія /авт.-упоряд. Степанов О. М. К. : «Академвидав», 2006. 424 с.
31. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник/ Укл.: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. Львів: Колесо, 2008. 144 с.
32. Педагогічний словник / За ред. М.Д. Ярмаченка. К.: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
33. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки [Текст]: навч. посібник [Текст].Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2013. 316 с.
34. План дій щодо запровадження інклюзивного навчання у дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах на 2009–2012 рр.
35. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник у 9 книгах. Книга 1. Інклюзивна освіта: вибір батьків/ за заг. ред. Колупасової А.А. К. : ТОВ ВПЦ «Літопис-XX». 2010. 70 с.
36. Ратнер Ф.Л. Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями в обществе здоровых детей / Ф.Л. Ратнер, А.Ю. Юсупова. М.: Владос, 2006. 175 с.: ил.
37. Романко І. Комунікативна взаємодія вчителя й учнів як спосіб міжособистісних стосунків у навчально-виховному процесі // Українська мова і література в школі. Київ, 2012. № 7. С. 54 – 57.
38. Романчак Ж.І. Організаційно-методичні умови професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі//Наша школа. 2014. № 4. С. 33 – 37.
39. Служинська З. Спадковість людини. Львів: Галицька видавнича спілка, 2012. 365с.
40. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994г. К., 2000. 21 с.
41. Синьов В.М. Основи дефектології: Навч. посібник / В.М. Синьов, Г.М. Коберник. К.: Вища шк., 1994. 143 с.
42. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. / В. Синьов, А. Шевцов. «Дефектологія». 2004. № 2.
43. Социально-педагогическая интеграция. Первые шаги: толерантность-объединяем усилия. М.: Теревинф, 2001. 140 с.
44. Софій Н. Філософія інклюзивної освіти // Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні. Науково-методичний збірник до Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ, 2007. С. 7 -14.
45. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / АПН України; Інститут спеціальної педагогіки; Луганський держ. педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка / В. І. Бондар (голов. ред.).Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.
46. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М. Назаровой. М. «Академия», 2000. 519 с.
47. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н.М. Назаровой. Т. 3: Педагогические системы специального образования. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 400 с.
48. Спеціальна педагогіка : понятійно-термінол. слов. / за ред. В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.
49. Синьова Є.П. Життєвий шлях особистості - сучасника епохи. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Випуск 15. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Внесок наукових шкіл НПУ імені М.П. Драгоманова у розвиток світової та

- вітчизняної дефектології", присвяченої 175 річниці НПУ імені М.П. Драгоманова та 70-річчю від дня народження академіка В.М. Синьова. Київ, 2010. С. 3-4.
50. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник К.: Вища шк., 1994.143 с.
 51. Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (українсько-канадський досвід): матеріали Міжнародної конференції/за ред. В.І.Бондаря, Р.Петришина. К.: Наук. Світ, 2004.200 с
 52. Фуряева, Т. В. Интеграция особых детей в общество // Педагогика. 2006. № 7. С. 29 - 38.
 53. Хитрюк В.В. Основы инклюзивного образования [Электронный ресурс] : учеб.метод. комплекс / В.В. Хитрюк, Е.И. Пономарёва. – Барановичи: РИО БарГУ, 2014. (Электронная книга). 372 с.
 54. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007.328 с.
 55. Шевчук, Л.Е. Интегрированное обучение учащихся с особенностями развития в общеобразовательном учреждении [Текст] // Дефектология. 2004. № 6. С. 28 - 31.
 56. Шматко, Н. Д. Для кого может быть эффективным интегрированное обучение [Текст] / Н. Д. Шматко // Дефектология. 1999. № 1. С. 41-46. № 2. С. 49 - 56.
 57. Якса Н. В. Корекційна педагогіка : метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 188 с.

Викладач _____